СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 109. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 5-го червня 1946. No. 109. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, June 5, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ВОЄННА МАРИНАРКА ПОКЛИЧЕ РЕЗЕРВУ НА ВИПАДОК СТРАЙКУ МОРЯКІВ

Команда воєнної маринарки видала наказ до всіх прибережних стацій, щоб вони мали готовий спис резервістів і добровольців, які знають роботу на кораблях. Це зроблено в тій цілі, щоб вони могли обняти працю на кораблях на випадок, колиб так справді прийшло до загального страйку моряків 15 червня. Зате Гарі Бриджес, голова Комітету для Морської Єдности, обявив, що Світова Федерація Робітничих Юній, яка має свій осідок в Парижі, прихильно віднеслася до його зазиву і закликала морські юнії цілого світу, щоб вони підтримали страйк американських моряків. Ця федерація обіймає 60 міліонів різнородних морських робітників у 50 державах.

Переговори між представниками морських юній і власниками кораблів ведуться дальше. Морські юнії початково зажадали знижки годин праці із 44 на 40 тижнево, а підприємці відкинули це домагання. Тоді моряки зажадали 42 годин тижнево, себто по шість годин денно і сім днів у тижни, одначе з доплатою поза 40 годин праці. Переговори ведуться дальше, хоч надія на наладнання спору перед 15 червня меншає.

В інших ділянках праці, де вибух страйк замітне таке: кондуктори й машиністи підземної залізниці з Ню Йорку до Ню Джерзі відкинули пропозицію, щоб їх справу вислухала комісія тр[illegible] посередників, настановлена президентом Труман[illegible] Джан Л. Луїс, голова майнерської юнії, веде о[illegible] переговори між підприємцями і страйкуючими р[illegible]тниками в [illegible] твердого вугілля. — Голова [illegible] музик Джеймс С. Петрило загрозив загальним страйком в радіових стаціях, колиб суд став по стороні нового федерального закону і дозволив радіовим стаціям наймати лише тільки сил до обслуги стації, кільки потрібно. Такий закон іде всупереч домагання Петрила, щоб стації приймали тільки сил, кільки юнія вважає за потрібне.

НАЙВИЩИЙ СУД ПРИЗНАЄ ПРАВО КРИТИКУВАТИ СУДДІВ.

Найвищий Суд Злучених Держав одноголосно виніс рішення, що газети мають право критикувати суддів після видання вироку і на тому справедливість не потерпить. Це сталося в такий спосіб, що Найвищий Суд зніс присуд двох нижчих судів у Флориді, які засудили на кару гривни двох редакторів за критикування суддів у Маямі.

ТОРГОВЕЛЬНА ПАЛАТА ЗА ОБМЕЖЕННЯ СТРАЙКІВ.

Предсідник торговельної палати Злучених Держав, Вилйем К. Джексон, візвав президента Трумана, щоб він підписав законопроєкт Кейза, який вже перейшов обі палати конгресу, а який має на меті обмежити право до робітничих страйків. Цей законопроєкт наділі змагає до цього, щоб уряд мав право примусового посередництва заки вибухне страйк. Предсідник Конгресу Промислових Організацій Филип Морей візвав президента, щоб він не підписував законопроєкту Кейза, бо закон грозить нещастям в майбутньому, а предсідник Американської Федерації Праці Ґрін наперед заповідає, що порушить усі сили на те, щоб знести цей закон, коли він буде підписаний президентом. Крім цих людей візвали президента ще інші робітничі організації, щоб він положив своє вето проти законопроєкту.

СЕНАТ ПОЧАВ ДИСКУСІЮ НАД НОВИМ ПОБОРОВИМ ЗАКОНОМ.

Теперішний поборовий закон вигасає 1 липня і тому мусить бути або дальше продовжений, або заступлений новим. В цьому напрямі відновлено в сенаті дискусію над поборовою службою. Появився проєкт, щоб продовжити закон ще на один рік, але поробити в ньому деякі зміни. Так як тепер показується, більшість сенаторів є противна тому, щоб до війська покликати хлопців, які не покінчили 20 літ життя.

СПРАВДІ НЕСТАЄ ХЛІБА В ПРОДАЖУ.

У Ню Йорку справді не можна дістати хліба, подібно, як це є з мясом і з деякими іншими життєвими припасами. Це сталося внаслідок цього, що федеральний уряд обтяв на 25 відсотків постачання муки на хліб. Секретар рільництва Андерсен потішає, що після 1 липня уряд дозволить на звичайне постачання муки.

Президент домагається взаємности в зносинах з Советами

У понеділок, 3. червня, президент Труман приняв урядово нового амбасадора Советів до Злучених Держав в особі Миколи Новікова, який досі був радником амбасади у Вашингтоні. Після того, як президент приняв повновласть від Новікова, цей сказав, що відносини між Советами й Злученими Державами „дуже важні для загального мира й беспеки". На це президент відповів, що відносини між Советами й Америкою є справді важні для мира й беспеки і „для поширення засад і цілей чартеру Обеднаних Держав". Дальше президент впевнив Новікова, що Америка буде дальше змагати до приязних відносин між обома державами і просив, щоб амбасадор поміг йому в цьому, щоб советський уряд так само прихильно відносився до пропозицій Америки, як Америка прихильно приймає пропозиції Советів. — Критики твердять, що такий вислів президента йде поза звичайні промови, виголошувані в подібних випадках. — Ще дивніше вражає політичні кола факт, що вчасі приняття Новікова президентом советська амбасада роздавала текст промови советського міністра закордонних справ Вячеслава Молотова з критикою політики американського секретаря Бирнса.

СТЕТИНІЮС ЗРЕЗИГНУВАВ ЗО СТАНОВИЩА ДЕЛЄҐАТА ДО О.О.Д.

Бувший секретар стейту Елвард Стетиніюс зрезигнував із становища делеґата Злучених Держав до Організації Обеднаних Держав і президент приняв цю резиґнацію. Минулого тижня появилися вперше вістки про резиґнацію Стетиніюса і при цій нагоді ґазети подали замітки, що Стетиніюс має замалу ролю на цьому становищі. Кажуть, що Стетиніюс вже не візьме участи в засіданню Ради Беспеки О.О.Д. найближчиги четверга і його місце заступить його дорадник Гершел В. Джансон.

СОВЄТИ ЗНАЛИ НАПЕРЕД ПРО ДОСВІД З АТОМОВОЮ БОМБОЮ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

На судовому процесі у Монтреалі, в Канаді, проти канадійського парляментарного посла Роза, вийшло на яв, що Совети знали наперед про приготування уряду Злучених Держав на досвід з атомовою бомбою в Ню Мексику дня 16. липня 1945. На доказ цього предложено текст каблеграми, висланої в Москві советським військовим аташе з амбасади в Отаві. У каблеграмі з дня 9. липня 1945 каже аташе Заботін, що „у Клинтон видобувають щодня 400 грамів уранія 235" мабуть для бомби. Ці інформації подав Заботінови канадійський науковець д-р Ален Нон Мей, недавно засуджений в Лондоні за шпигунство. Документ з амбасади забрав Ігор Ґузенко і передав канадійській владі. Ґузенко покинув службу в амбасаді і тепер є головним свідком на процесі проти Роза.

Уже зачалась демократизація німецького шкільництва в американській зоні

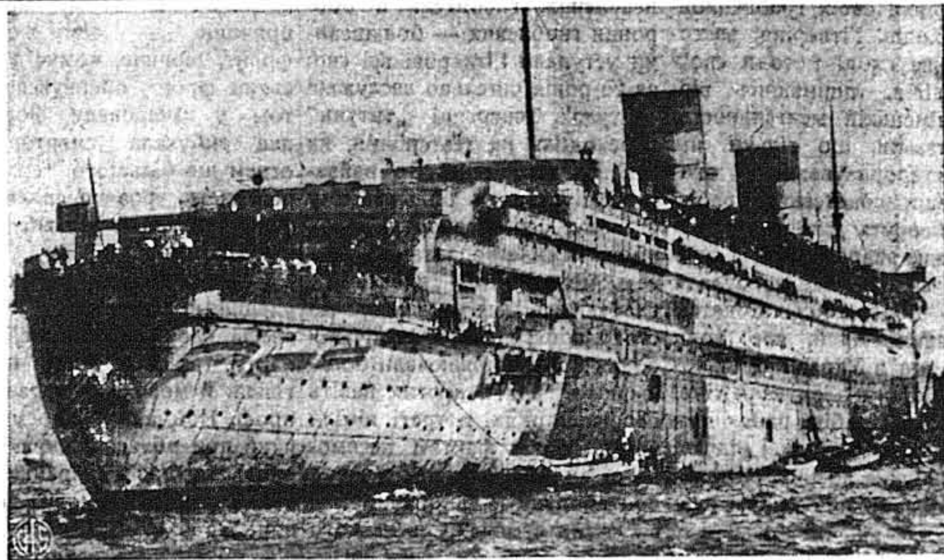
Американські кореспонденти описують з Франкфурту над Меном свої перші враження з навчання у німецьких школах згідно з новими плянами, які мають на увазі виелімінування націстівської отруї, яку подавано німецьким дітям у школах вчасі гітлерівського режіму. Не зважаючи на те, що все ще бракує учителів і книжок, бо вчать здебільша з шкільних підручників, що їх видавано в часі давної Ваймарської Республики, кореспонденти, що прислухувались шкільним дебатам і поведінці учнів, вдоволені з цього, що бачили і чули. Тому і пишуть, що „демократизація німецького шкільництва" іде вперед.

НЕЗАБАРОМ БУДЕМО В АМЕРИЦІ, КАЗАЛИ АМЕРИКАНЦЕВІ В СОВЄТАХ.

До Злучених Держав повернув Джан Чечель, що був виїхав з батьками до Польщі в 1925 році. Висівши на американську сушу розповідав репортерам, як його арештувало НКВД яких дозен разів, побивало та не пускало назад до Америки. Чечель каже, що як він заявив начальникови НКВД, що він є американським горожанином і хоче вертати до Америки, то він йому сказав таке: „За пару років ми самі будемо в Америці. Так чого тобі тепер їхати до Америки.". Іншим разом казав йому: „Чого ти вибираєшся до Аерики? Цеж капіталістичний край. Як тільки станеш советським горожанином, будеш звільнений. Як поїдеш до Росії, то підеш там до школи і дістанеш в російськім уряді добре заняття". Його арештувала советська влада в Литві. Має 29 років, походить з Вунсакет, Р. Ай.

АТЛІ ПРО ПРАВДИВІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВСІ НАРОДИ І СПРАВИ.

Витаючи імперіяльну пресову конференцію, що зачала свої наради в Лондоні, британський премієр, Клемент Р. Атлі, говорив до видавців ґазет і редакторів про потребу передавати в часописах якнайбільше інформацій. Атлі підкреслив в першу черґу те, щоби передавати правду про народи і події в світі. Казав, що звичайний нарід ще ніколи не потерпів у своїх інтересах на тому, що проголошувано усю правду. А під правдою розумів він інформацію, що передає якусь справу чи подію з різних боків, а не тільки збоку поглядів одної партії чи ґрупи. Бо тільки того роду інформації, казав Атлі, причиняються до кращого порозуміння між народами світа. Свобода преси, казав далі Атлі, є передумовою свободи в світі, тому є вона і найважнішою свободою. Та свобода належить до преси і публики, якої агентами є часописи. Вона ставить вимогу збирати факти, краєві й міжнародні в такий спосіб, щоби можна було людині на підставі тих фактів виробляти собі здоровий осуд. Ті факти можуть бути часом не дуже приємні для політиканів і завдавати їм чимало клопоту, то ніхто не повинен нарікати на пресу, якщо вона держиться фактів. А погляди, які вона висказує на підставі так зібраних фактів, це вже її діло.

ВЕРТАЄ ДО СВОГО ДАВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.—Величавий пасажирський корабель „Квин Елизабет", що тепер є в одній з англійських пристаней, готується до свого мирного призначення, себто перевозу пасажирів через Атлянтійський океан. Вчассі війни перевозив американських вояків та воєнне знаряддя. Тепер його перемальовують на ясний колір.

ТІТО КОНЦЕНТРУЄ СВОЇ ВІЙСЬКА НА ІТАЛІЙСЬКОМУ КОРДОНІ

З Риму повідомляють про велике напруження італійсько-югославянських відносин, яке повстало внаслідок концентрації югославянських військ в Трієсті поза лінією Морґана. В Римі заперечується відомість, що західні союзники проголосили в своїй прикордонній зоні з Югославією „стан поготівля", але потверджується, що переводиться постійні розшуки за зброєю серед комуністів та їх орґанізацій. Силу югославянських військ, сконцентрованих на кордоні з Італією, обчисляється на 250 до 300 тисяч, не враховуючи двох советських дивізій та двадцять партизанських баталіонів. Югославянська армія забеспечена всіми родами советської зброї. Кілька днів тому югославянський червоний диктатор Тіто звернувся до своєї армії окремим денним наказом, в якому говориться про „великі події, які назрівають і які вже є близько" та пригадується воякам їхні обовязки як „бійців і комуністів". Теж повідомляють, що після визволення Трієсту, до пристані причалив вчера перший американський воєнний корабель.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ЗАДЕРЖУЮТЬ СВОЇ БАЗИ НА АЗОРАХ.

Портуґалія погодилась на те, щоб Анґлія і Злучені Держави задержали ще протягом 19 місяців свої воєнні бази на Азорах для полекшення звязку з окупаційними арміями в Німеччині та Японії.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ДО ВЕНЕСУЕЛІ.

Між урядами Злучених Держав і Венесуелі підписано договір, в якому предвиджується висилку американської військової місії до Венесуелі на два роки. Завданням цієї місії, подібно, як і американських військових делеґацій в інших краях Південної Америки, є обзнайомити венесуельську армію з модерною воєнною технікою і тактикою.

УМЕР КАЛІНІН.

Дня 3. червня помер у Москві в 70 році життя б. предсідник Верхівної Ради СССР., Михайло І. Калінін. Він був теж членом Політбюра, та належить до тих нечисленних старих большевиків, що померли своєю природною смертю.

ТУРБОТИ З ПАЛЕСТИНОЮ.

Світова преса віддає багато місця справі створення в Палестині двох держав: жидівської й арабської. Мішана американсько-англійська комісія совго часу запропонувала англійському урядові, щоб він дозволив вивезти до Палестини 100,000 европейських жидів, проти чого виступили араби. Англійський премієр прийняв цю пропозицію тільки під умовою, що раніше обиди ґрупи, жидівська й арабська, будуть роззброєні, що з черги виявилось неможливим. Тепер англійський уряд заповів відкликання свого домагання, що теж викликало протест збоку арабів. Араби плянують виступити з цею справою перед Організацією Обеднаних Держав. Вони звернулися до Советського Союзу з проханням піддержки в своїй боротьбі проти жидів на міжнародньому терені.

ГЕНЕРАЛ МІХАЙЛОВИЧ ПЕРЕД СУДОМ.

З Білгороду офіційно повідомлено, що в наступний понеділок там почнеться судовий процес проти ген. Дражі Міхайловича, відомого командант сербських четників та орґанізатора боротьби проти німецького окупанта. Ген. Міхайловіч, якого велика частина югославян уважає своїм національним героєм, стане перед большевицьким судом Тіта обвинувачений за зраду проти югославського народу. Як відомо, югославський уряд відкинув пропозицію американського уряду, щоб на цьому суді зізнавали як свідки американські вояки і офіцери.

ПАРИЗЬКІ НАРАДИ ВСЕ ЩЕ НА „МЕРТВІЙ ТОЧЦІ".

В Парижі продовжуються наради представників Чотирьох Потуг, які мають підготовити дальшу конференцію міністрів закордонних справ щодо мирових договорів. На порядку останніх нарад були справи воєнних злочинців, мирового договору з Італією та положення переможених країн після мирового договору. Зогляду на розбіжність думок між поодинокими представниками, наради — як повідомляється — все ще находяться в „мертвій точці".

СОВЄТИ ВИДВИГАЮТЬ СВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО НІМЕЧЧИНИ.

Советський представник в координаційному комітеті Контрольної Ради Союзників у Берліні запропонував, щоби на найближчому засіданні, яке має відбутися 14. червня вернутися знова до теми розброєння Німеччини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРЕТІЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

У часі, як війна в Европі вже зачалася, а наш край не брав ще у ній участи і вагався, чи, як і коли в неї встрявати, відбувався у Вашинґтоні в 1940 році Перший Конґрес Американських Українців, який попер всеціло заграничну політику тодішнього президента Рузвелта і заявився за допомогу демократіям, а боротьбу з диктатурами і тоталітаризмами, Це був час, коли Сталін заключив з Гітлером договір приязни. Другий Конґрес Американських Українців, що відбувся в 1944 році в Філядельфії у часі найвищого военного напруження, виявив цифрами і фактами, як американські українці обороняють американську землю та її ідеали на домашньому та военному фронті. А тепер відбувся у Вашинґтоні в днях 31. травня і 1. червня Третій Конґрес Американських Українців, що заняв становище щодо цього, яка роля припадає тепер Америці у справі міжнародного замирення і нового ладу у світі.

Як на перших двох конґресах, так і на третьому присвячено дуже багато уваги справі визволення з неволі України й облегчення терпінь українського народу. Основними рефератами виказувано великанські жертви, які дали у цій війні маси українського народу в обороні не тільки своєї свободи і своїх ідеалів, але й вселюдської свободи і демократії. Обговорено справу політичної оборони українських скитальців, як і визнано конечну потребу продовжування інтензивної акції матеріяльної допомоги скитальцям через Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Ухвалена Третім Конґресом Американських Українців заява (меморандум) потверджує своїм змістом дотеперішне політичне становище великої більшости зорґанізованої американсько-української збірноти, зокрема у відношенню до справи незалежности України. Вона ставить до нашого уряду в справі України постулят стояти на тому становищу, що вільна, незалежна та суверенна Україна поможе спинити совєтську аґресію, а тим самим допоможе нам устабілізувати і замирити Европу, в якій Україна є ключем до зрівноваження міжнародніх сил.

Щодо усіх найважніших і життєвих справ, які обговорювано на Конґресі й які відносяться до політики уряду нашого краю, чи забеспеки провідної ролі Злучених Держав у порядкованню світом згідно з демократичними ідеалами, висказаними в Атлянтійськім Чартері й Чотирьох Свободах, не було на Конґресі ніякої розбіжности думок. Була теж однодушна і достойна постава, коли іде про вияв політичного відношення американських українців до змагань українського народу в Европі, щоби визволитись спід кремлінської тиранії. І була щира маніфестація чутливого серця американських українців на терпіння їхніх рідних в Европі. Різниці були тільки щодо цього, як краще виконати працю Українського Конґресового Комітету в будуччині, та кому ту працю поручити, згл. який вибрати новий уряд, що міг би репрезентувати якнайбільше число більших наших осередків, а теж і ґруп. Та у найважнішому була повна і маніфестаційна згода. Як і було переконання, що найліпший уряд ніщо не вдіє, якщо загал не попре його праці фінансово.

За окремий мир західних демократій

Минулої суботи оприлюднено заяву президента Трумана, що він двічи запрошував маршала Йосифа Сталіна до себе в гості, але Сталін відмовився під замітом, що лікарі не дозволяють ізза браку здоровля. Знов не так давно заявив през. Труман, що він не поїде до чужих країв на наради з представниками Трьох Великих Потуг. Коли це злучити разом, то треба прийти до висновку, що були спроби скликати ще раз наради представників трьох великих передвоенних Аліянтів для порозуміння в справі заключення мира з державами Осі і їх бувшими сателітами, але ці спроби не вдалися.

У світлі таких вияснень легко тепер зрозуміти заяву совєтського міністра закордонних справ Молотова, який минулого тижня обвинувачував Америку й Анґлію, начеб вони хотіли накинути свою волю Совєтській Росії й її застрашити. Очевидно, що секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс не міг остатися довжним і змісця відповів Молотову, що він не вірно рпедставляє справу і що то Совєти не додержують своїх зобовязань, а тим самим причиняються до напруження відносин між Трьома Потугами.

Оці заяви, коли їх ще злучити із новинкою президента Трумана, що він прохав Сталіна приїхати до Злучених Держав, дають світови взірець теперішньої дипльоматії великих держав. Коли після війни остаточно прийшло до напруження відносин між Совєтами і західніми демократіями, то обі сторони хочуть оправдати такий стан на свій лад. Це оправдання малоб послужити на те, щоб прихилити на свою сторону опінію світа. Такі вияснення є теж підготовою світа на нові далекосяглі події.

Здавна вже писала світова преса про те, що остання Паризька Конференція Чотирьох Потуг, скликана секретарем Бирнсом, була о с т а н н ь о ю спробою довести дипльоматичною дорогою до порозуміння між цими потугами, заки ще буде скликана мирова конференція. Колиж ця спроба не вдалася, то очевидно, що після неї мусить статися щось інше. Саме тепер це інше підготовляється, а це скликання мирової конференції західніх держав з державами Осі і їх бувшими сателітами безогляду на це, чи Совєти на це згодяться. Що все те підготоване здавна на підставі порозуміння між Злученими Державами й Анґлією, це очевидне. Йшло ще хіба про запевнення, чи до цього пляну приступить Франція, в якій большевицька аґітація довела до скріплення комуністичної партії в правлінню краєм. Та тепер і ця справа стала ясною, бо останньої неділі відбулися в Франції вибори до установчих зборів, отже до тимчасового парляменту, який ще раз має с к л а с т и конституцію для Франції і предложити її пізніше до одобрення цілому народови. Останні вибори, що правда, не багато ослабили сили комуністів, але зате скріпили демократичні державнотворчі елементи, які рішуче притримають Францію по стороні західних демократій. З хвилиною, коли таке співділання Франції стало запевненим, прийде — як заповідають — до швидкого скликання мирової конференції в Европі, а з тим і до політичної перемоги західніх демократій.

Микола Чубатий.

Руїна на українсько-польськім пограниччі

II.

Польсько - совєтську умову про виселення до Совєтів приняло українське населення байдужно, бо загально говорилося, що це йде про добровільне переселення. Надії в таємних переговорах поміж большевиками та Польщею був, як видно, наперед уложений плян повного зліквідування українців в Польщі.

Нині українсько - американська преса повна жахливих описів кровопролиття, доконуваного збоку поляків над безборонним населенням західного українського пограничча. Та рівночасно надходять з тих околиць листи до кревняків в Америці, які теж так само описують ці страхіття, що їх пережило і переживає українське населення збоку польсько-червоних банд.

Польсько - совєтську умову про добровільне переселення зрозуміли поляки в той спосіб, що розпочали виганяти просто всіх українців з того пограничча; як виявилось, що добровільно хоче виїхати до Совєтів дуже невелике число На заклик збоку совєтських представників, щоб українці переселювалися до Совєтів, зголосилося спершу тільки кілька сіл, що були відомими москвофільськими твердинями! Вони були переконані, що їдуть до ласкавої матушки Росії, якою їм десятками літ паморочили голови москвофільські пропаґандисти. Та дійсність, з якою вони стрінулися на нових місцях поселення, звичайно на українських чорноморських берегах, розчарувала їх цілковито. Вони покидаючи свої вбогі, але все таки свобідні гірські села, переходили на службу до колхозів як форналі колективних фільварків.

Добровільні переселенці переказували о д н о с е л ь ч а н а м, про своє горе під Совєтами. Відважніші таки втікали та перекрадалися остаточно в свої лемківські гори і як наочні свідки найкраще переконували своїх односельчан чи сусідів про „рай" в Совєтах. Такі пропаґандисти переселення мали найкращий успіх. Добровольців на переселення до Совєтів зовсім забракло.

І тут знов показується, що й ця річ могла бй бути переведена навіть на користь українськгоо народу та заінтересованих переселенців, колиб Совєти не були одним пеклом, а їх влада одною тиранією, що не признає волі людини, а тільки волю сатрапа на Кремлі та його поліцейської кліки-партії та НКВД. Відокремлені вістки, що приходили від переселенців лемків спід Совєтів вказували, що їх переселювали в Херсонщину на оселі, покинені численними німецькими кольоністами, що їх в тих приморських околицях були сотні тисяч. Ще на початку війни, по умові совєтсько-німецькій, Гітлер став тих німців переселювати до „фатерлянду" і ці оселі опустіли. Правда, по окупації України розпочався рух відворотний, німців на Україну, але вкінці упадок націстичної окупації України таки в результаті опорожнив ці п р и ч о р номорські простори, колись прекрасно загосподаровані. На ці понімецькі оселі в Херсонщині стали поселяти тепер лемків добровольців.

Така п е р е м і н а населення могла бути корисна навіть з національних причин і могла поправити долю вбогих лемків, колиб не совєтська тюрма. Відомо, що Херсонщина, себто країна довкруги Одеси, доволі занечищена чужонаціональним населенням. Відсоток українців там дещо тільки вищий понад 50%. Тому скріплення українського елементу в цій полосі України це значить усадовитися українцям сильніше на причорноморських просторах та сильніше закріпити чорноморський беріг за Україною. Річ природна, що большевики таких намірів не мали. Вони мабуть хотіли творити з цього москвофільського елементу московські оселі над Чорним морем. Одначе віримо, що навіть і москвофіл-лемко не став би серед українського населення москалем і поволи духово зріссяб з українською масою.

З другого боку виселення західних лемків, які ледви чи коли моглиб найтися в межах української держави та таки в результаті колись спольщилисяб, булоб корисне для українського народу. Але і це треба би брати з чисто особистих інтересів лемків. Їхнє переселення на багатші українські землі та на загосподаровані понімецькі оселі повинно би бути поправою їх мізерної долі на лихих гірських обшарах. Нажаль й багаті простори урожайної України не поправляють в совєтській дійсности долі населення і лемки, добровільні переселенці, всі повернулиб у свої гори, колиб тільки була змога.

Це мало той наслідок, що добровільне переселення припинилося і большевики в порозумінню з поляками розпочали насильне випихання українського населення з їх прадідівських осель до Совєтів. Пішов наказ збоку червоної Польщі виноситися українцям до Совєтів. Коли той наказ лишився без відгомону польські банди стали нападати на села українського пограничча та формально вимордовувати всі провідні одиниці в тих околицях та палити українські церкви. Жертвою падали в першу чергу священники та інтелігенція; але також тисячі провідних одиниць споміж селянства були просто вимордовані. Під терором польських банд частина населення, щоби ратувати життя „добровільно" зголосилася виїхати, решта впала жертвою насилля. Поважна частина, особливо молодші втікали в карпатські ліси скріпляючи в Карлатах оперуючі в і д д і л и Української Повстанчої Армії.

Нема сумніву, що клич червоної влади Польщі інспірований Совєтами впав на податний ґрунт польського шовінізму та традиційної ненависти до українців та розвинувся в дикий шал нищити українців при прихильній поставі польської червоної влади. В цій справі інтереси україножерчих шовіністів вшехполяків та інтереси польських комуністів покривалися з інтересами Совєтів, дарма, що польські націоналісти засадничо поборюють польський т е п е р і шний червоний уряд.

Українське населення на захід від начеркненої нової польсько - україської межі переживало місяці нечуваного в світі терору та хуліґанства. По кількох місяцях такого безправства в результаті остали майже пусті села українського пограничча та повні ліси українських повстанців. З листів, що передістаються в Америку виходить, що в селах нерідко остало по дві три родини й то звичайно такі, що мали якогось римо-католика в своїй рідні, тому її польські банди вважали за поляків.

Частина таких мішаних родин скористала з зазиву польського уряду переселюватися на захід, на землі відібрані німцям, звідки знова насильно викинули поляки на спілку з большевиками міліони німців. Це простори, на яких доси не було й одного поляка, тому полякам дуже залежало на цім, щоби ці простори якнайскорше заселити та закріпити за Польщею.

Правда, спід Совєтів, передовсім зі Західної України, зачало масово напливати польське населення до Польщі, одначе це все було замало, щоби заселити німецькі землі аж по Одру. В додатку кожен вибирав краще загосподаровані німецькі землі, ніж лемківські гористі чи підгірські околиці.

Та рівночасно на українсько-польськім пограничі витворилося нове українське козацтво, що поставило собі завдання оборону українського населення перед польсько - большевицьким насиллям. Тисячі молодших людей, як сказано, втікло в ліс і вступило в ряди Української Повстанчої Армії, що стала тепер переводити поправку умови польсько-совєтської в справі пересунення польської етнографічної межі далеко на схід.

На опущені українські села, яких населення або польські банди вимордували або яке вкінці примусили перебратися в Совєти, поволи стали напливати польські кольоністи зі сходу. Українська Повстанча Армія постановила ратувати українську землю для українського народу та вирішила не допускати до поселювання поляків на українських землях та на господарствах збудованих українськими руками. Села ці мали впасти жертвою огня та стати нічіими аж до кращих часів для українськгоо народу.

Відділи Української Повстанчої Армії розпочали систематичне нищення тих поукраїнських осель з ціллю, щоби в них не могли поселитися польські пришельці. Американські кореспонденти доносили про цілковите спалення 800 сіл на цім пограничі. Доносили вони про бої спершу на північ від Перемишля в околицях поміж Ярославом, Яворовом і Равою Руською. Пізніше бої ці перенеслися на полудне від Перемишля і жертвою знищення впали села Підкарпаття.

Кореспонденти американські доносять про людяне поведення повстанців з тою частиною місцевого польського населення, що жило там давніше. Згадують вони теж про пощаду для римо-католицьких костелів. Останні донесення говорять, що Українська Повстанча Армія зовсім опанувала цілу східну Лемківщину на схід від Дуклі, отже повіти Ліско та Сянік. Польська влада на тих просторах перестала істнувати. Донесення говорили навіть про участь совєтських літаків в боях з повстанцями.

В результаті ціле українсько-польське пограничa нині перемінилося в Руїну. Населення там так як немає. Одна, дві родини живе серед спалених руїн села. На десятки літ там не зможе ніхто поселитися, бо економічно зруйнована Польща не буде всилі заселити тих просторів маючи до того на заході такий твердий оріх до зїдження, як міліони німців та переміненої чисто німецької землі на дійсно польську.

(Кінець).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

52)

4.

Що проти німецької армії на сході воював цілий нарід, а не армія — цей факт оголомшив німців. Вони настирливо питали про мою думку в цій справі. Але я відпекувався як тільки міг — мовчанкою, або порожніми словами, не наважуючись висловити свій погляд, який міг мене коштувати важкого концентраку, або й життя. Я знав про долю тих навіть не чужинців, а німців, які відверто висловлювали свою думку. Ще на початках війни на сході були нечисленні, але були такі розумні й поважні люди, які відважно застерігали Гітлера:

— Ґвалтом і насильством на сході нікого й нічого не здобудете, бо щодо терору, брехні й катування большевиків ще ніхто не перевищив і не перевищить. Несіть замученим народам сходу волю, право, людяність, ідею — ось за чим вони тужать 25 років. Там від німців ждуть визволення з духової й фізичної неволі, визволення від терору й рабства, ждуть пошани до людини, здійснення національних прав — тільки цим здобудете схід...

Але такі відважні платили головами за щирість і розум. Бо їхні слова звучали для гітлерівців як ознака слабости й зради.

Вірні своїй програмі, німецькому духові й німецькій вдачі — гітлерівці понесли на схід фурію, той жах, якими тевтони й прусаки скрізь позначували шляхи своїх грабіжницьких походів. Гітлерівці застосували на сході методи своїх прапрадідів, лишившись вірними німецькій ментальности. Вони казали, що тільки ще більш стероризувавши й оголомшивши совєтських рабів, вони обернуть „східнє бидло" в слухняне знаряддя своєї брутальної сили. Може це була й правда щодо 100% Совєтам опанованих людей, але вони забули, що в Україні та й поза нею Совєти опанували тіло, а не душу, побіч раба там був і бунтар, з безодні відчаю якого вибухне вогонь, що спалить і найбільш брутальну силу.

І по мірі того, як німецька політика й брутальна сила тевтонського духа досягали в Україні своєї кульмінаційної точки, на очах усього світу доконувався глибокий перелом, а рядом з ним і потворна метаморфоза: кат обертався в жертву, тиран в опікуна поневолених, гнобитель в оборонця гноблених — большевики уступали Гітлерові всі свої за 25 років ретельно заслужені „титули". Тепер ці „титули" переходили на гітлерівців, як законна спадщина! Бо найзапекліші вороги большевизму стояли тепер обезброєні перед німецькими „подвигами", перед німецькими „якостями", силкуючись на усмішку до свого попереднього ката! Для одних німці дорівнювали большевикам, а для других навіть перевищили їх, а треті німіли перед голим фактом несамовитої зміни. Вже не кажучи про розпуку й глибоку драму на самих землях Совєтського Союзу, де 80% населення ждало визволення від большевицької тиранії, навіть ті з прибувших на роботу до Німеччини східніх робітників, які були смертельними ворогами большевизму, оберталися в прихильників його — така була німецька тиранія й її наслідки. В цьому крилися причини — чому східній фронт, вірніше, чому український фронт обернувся раптом у зачаровану фортецю, яка вибухала смертоносним огнем ще більшого терору й ненависти, грозячи спалити не тільки німецькі успіхи, але й саму Німеччину.

— Скажіть мені, що то таке українські повстанці, бо я ввесь час чую про це, як у партії, так і в місті про це тільки й мови... — питав мене проф. Нойман у Норембергу, який при обласній управі „Німецького Фронту Праці" керував відділом домових служниць та з яким мені доводилось відвідувати наших дівчат, що працювали в німкинь. Це був рідкий німець, з яким я не боявся поговорити відверто, бо він не робив різниці між німкинями й нашими дівчатами та був культурною й розумною людиною.

— Повстанці в Україні, — кажу до нього, — це чисто національне українське явище, вони взялися за зброю, бо німці прийшли в Україну як вороги й завойовники та подекуди й чинять гірше, як большевики. Цю зброю вони взяли з відчаю, бо ненавидять большевиків не менше, а ждали від німців не те, що вони з собою принесли. Українець до самозабуття кохає свою землю, яка зрощена його потом і кровю може не менше, як дощем...

Проф. Нойман багато читав, а большевизм уявляв собі теоретично та не сподівався, щоб комуністична література виховувала патріотів.

— А червоний вояк, по вашому, такий же патріот, як і повстанець?...

— Ні, — кажу йому, — їх єднає хвилева спільність мети — вигнати ворога й наїздника, за якого вони вважають німців, але щодо настрою й моралі та виховання, то це геть чисто протилежні типи. Червоний вояк, я кажу про тих вояків, які виховані в чисто большевицькому дусі, як продукт 25-літнього б о л ь шевицького панування. Такий червоний вояк має тільки почуття звички до оточення, а не любови до землі, яка для нього є обектом продукції, де він відбуває свої „трудодні".

(Дальше буде).

ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ

(На підставі вістей, переданих большевицькою пресою).

Кожний лист є більше чи менше точним відзеркаленням душі його автора. Часто скільки й не завдатиб собі труду, щоб у листі скрити свої справжні думки та настрої, все буде намарно, бо завжди прокрадеться якась фраза, чи хочби однє тільки необережне слово і виявить усю правду. Треба великого майстра пера, щоб за серпанком штучних слів скрити свої правдиві думки та настрої.

Цей факт має рішальне значення при читанні листів, а вже насамперед листів зі Совєтського Союзу. Відомож, що в цій „найдемократичнішій" країні вже тисячі людей заплатили своїм життям за спробу поклишити собі своє горе тим, що виливали його словами на папері. Писати там у листі правду, та ще й в листі закордон, це стільки, що підписувати собі вирок смерти, або, в найкращому випадку, зголошуватись на засланя на Сибір. Більше чи менше незручні „урра" на честь „мудрого" та його партії в листах зі Совєтського Союзу є аж надто багатомовні й не потрібно навіть вказуватися в совєтських обставинах, щоби власне в цих „ура' вичути поздоровлення засудженних на смерть римських гляддіяторів. Лист, в якому пишеться правду, зі Совєтського Союзу може продертись тільки манівцями. В іншому випадку, він разом з автором помандрувалби туди, звідкіля не має вже воротя. Але й ці листи, що їх для самозбереження переплітається обовязуючими там фразами на честь Сталіна та партії, в нічому не можуть скрити правди і з них завжди віє безмежним горем та смутком. Щож, „як заглушите душу живу, — заговорить камінь" — писав колись Іван Франко.

Клясичним прикладом на це, як важко скрити правду, можуть послужити листи, якими большевицькі „Щоденні Вісті" хотілиб ілюструвати свої забріхані повідомлення про „щастя" України під чоботом Сталіна. Там кожний лист друкується під шумним заголовком в роді „Живеться добре", „Живеться вільно", і т. п., а прочитайте листа, прочитайте уважно, і перед вами розкриються всі страхіття цієї справжньої катівні народів.

Щоби не бути голословним, — кілька прикладів:

В листі до Олександра Грібана в Клівленд, надрукованому в т. зв. „Українських Щоденних Вістях", з 17. травня б. р., власне під заголовком „Живеться добре", Лазар Жук зі села Пулино-Гута, Житомирської области, м. і. пише: „Діти Одарки ходять по школи, Галя в-2-гий клас, а Люся в 1-клас, а останні ще малі, а Оля, **хоч і старша** за всіх, але **не ходить** в школу; вона виконує різні сільсько-господарські роботи". А дальше: „Писати є багато дечого, але хіба все опишеш! Саме краще булоб, щоб побачитись **та усно поговорити, але невідомо, чи дочекаємось** ми зустрічі". Значить, „живеться добре", дітей-підростків замість посилати в школу, запрягається до сільсько-господарських робіт, про інші справи булоб найкраще поговорити усно й очевидно без приявности енкаведиста. Подібне бажання висловлює теж сестра Олександра в дописці до цього самого листа: „Я дуже хотілаб бачити тебе і про **все, все** поговорити".

Інший приклад: Дмитро Табака з Дубравки, Дрогобицької области, в листі до свого брата І. Табаки в Бинггемтон, надрукованаму в тій самій большевицькій газеті з 15. травня під заголовком „Тепер можна жити вільно", урраракнувши кілька разів Совєтському Союзові, пише: „...мені бракує окулярів на очі і тому прошу тебе, щоб мені вислав. Також можеш вислати папір, олівці, пера. Дальше, **що сам зможеш то вишли...**" „В нас соціялістична держава. Треба Тобі вислати конституцію УРСР для ознайомлення" — кінчить свого листа Дмитро Табака, вважаючи ці слова найбільш переконливим аргументом, що справді треба вислати все, що можна.

В листі від Наталки Білої зі с. Купчинці, Тернопільської области, до Данила Орищака в Бруклині, надрукованому в У. Щ. Вістях з 22. травня, пишеться: „Ви пишете до мого тата, а тато помер тому два роки. Коло нас є дуже багато новин, **тільки що годі описати...**" А дальше: **„Якби тато встав з гробу, а все те побачив, то назад би зі страху помер".** Чи треба писати виразніше, або додавати будь-які коментарі?

Теодор Муць, зі села Стехів, Львівської области, пише до Софії Стафірної в Бонкс (Вісті з 28. травня) виразно: „мабуть, сестра, що **вкр Ти вернулась** у своє рідне село, то певно, що не **втрапилаб додому**, а з людей **не пізналаб** нікого. Я Тебе ніхто..." Прочитаєте кілька рядків дальше і маєте вияснення, чому не пізналаб: **„...одна моя дочка далеко в Сибіру".**

І так у безконечний черзі, а всім листам характерна та сама багатомовна фраза: **писати є про що, та годі.**

Сторінку для себе творять большевицькі публікації листів про т. зв. „бандитів", „бандерівців" та взагалі інформації про боротьбу українського народу проти большевицького окупанта. Сталінські „ребята" аж лініяться з безсилої люті, підбираючи найбільш огидних слів зі свого багатого в матюки „революційного" словаря й самі з глузду сходять, намагаючись бодай оплюгавити тих, що після розгромлення фашистсько-гітлерівської тиранії, піднесли й високо держать прапор боротьби теж і проти другої такої самої, фашистівсько-сталінської. Але щож, правду як не придавлюй, вона завжди наверх вилізе. Для прикладу, навестиб тільки листа Петра Мазника зі села Домашів, Львівської области, до М. Обертаса в Елнора, Алта., надрукованого у Вістях з 24. травня під заголовком: „Бандити замордували стариків". В листі написано: „Ваших родичів стареньких нема вже на світі. Їх вночі помордували бандити, обидвох — тата і маму"... А в замітці від себе М. Обертас пише: **„З листа не можна довідатись, хто ті бандити були,** що замордували стареньких родичів моєї дружини. Але я довідався про це з едмонтонських „Українських Вістей", які надрукували таку новинку: „Боївка зробила засідку на шосі Корчів-Витків. Біля 4 години пополудні **верталась дорогою з Корчина 30 НКВДистів.** Убито 15 большевиків, а решта панічно розбіглася". М. Обертас додає від себе: „Тепер мені ясно, хто замучив на смерть стареньких батьків моєї дружини і багатьох селян в західних областях України". А комуж неясно? Енкаведисти чередами по тридцять осіб не волочаться по селах на те, щоб весілля справляти. Тільки не ясно, як це товаришу Обертасу пощастило перепачкувати цю відомість у большевицькій газеті: сам він пробрехався, чи може в редакції якийсь хуліган загніздився?

Власне, видно цілком виразно, що редакція місцевих „Известий" партійною пильністю не грішить і досі ще не потрапила розоблачити саботажника в своєму колективі. Якуб відомість уважно не прочитати, то завжди або троцькізм, або ухил, або таки звичайне собі хуліганство.

Бажаєте ще будь-якого прикладу, крім наведених? Будь ласка: В числі з 14. квітня передано за буржуазною американською пресою таку відомість: Українська республіка матиме свої власні поштові знаки. Перша серія буде зображати **серп і молот та пятикутну зірку"...** і дальше подана краска та вартість знаків. Читаєш таку вістку і цілим серцем радієш, що „Радянська Україна" має вже не тільки „свого власного" президента — Сталіна, свою „власну" столицю — Москву і т. д., але уже матиме теж „свої власні" поштові марки зі серпом і молотом та пятикутною зіркою. Не говорячи вже про „свою власну" пресу, подібну до американських „Українських Щоденних Вістей".

Петро Балка.

Табори в Німеччині переповнені скитальцями

Під таким заголовком надрукував „Ню Йорк Таймс" з 1. червня цікаву кореспонденцію з Франкфурту над Меном, яку у вільному перекладі передаємо.

Беручи під увагу факт, що стан скитальців в американській зоні Німеччини є завеликий та що кількість відправлена до країн їхнього походження менш-більш рівноважиться з кількістю нових біженців, американські власті намагаються розвязати цю трудну проблему в той спосіб, що збільшать еміграцію до Західної Европи та до заморських країн, а частину використають до праці в самій Німеччині. Протягом останнього місяця в американську зону прийшло біля 10,000 нових біженців, у більшості польські жиди, а біля 12,000 осіб, переважно поляків, відправлено на батьківщину. Загальна кількість скитальців в американській зоні виносить тепер приблизно 500 тисяч осіб; для встановлення точного числа переводиться тепер точний реєстр усіх скитальців так по таборах, як і поза ними. На внесення властей беспеки деяким скитальцям буде віддрана допомога, але їх кількість не перевищить 15,000 осіб. Для полекшення еміграції до країн Південної Америки, військові власті видаватимуть для тих осіб, які дефенітивно відмовляються від повороту до своїх країн, відповідні довідки ідентичности, подібні до колишніх пашпортів Нанзена. На ці довідки можна буде одержати закордонні візи, а різні допомогові організації (Джойнт та подібні католицькі) подбають про те, щоб цим новим еміґрантам уможливити виїзд з Німеччини. Французький уряд уже виявив готовість приняти до своїх посілостей у Мароко частину з цих 18,000 осіб, переважно Росіян, які мають женевські нанзенівські пашпорти. Теж Бразилія й Домініканська Республика запропонували, що приймуть скитальців. Докищо, скитальці залишаються небажаними гостями в Німеччині й мають постійні непорозуміння не тільки з німцями, але й з військовими властями та поліцією, головно на тлі чорної торгівлі. Для деякого упорядкування життя скитальців, американські власті власне плянують використати їх до гуманітарних робіт, насамперед в сільському господарстві. За працю скитальці діставатимуть відповідну винагороду.

Нове видання брошури про натуралізацію

Загальна Рада („Камон Кавнсил фор Америкен Юнити") щойно видала нове видання своєї брошури „Як Стати Громадянином Злучених Держав".

З часу попереднього видання (року 1942) було змінено оплату за натуралізацію. Збільшено внесок за перші папери з $2.50 до $3.00, за другі папери з $5.00 до $8.00 (в цю суму враховано оплату за аплікацію на другі папери та за саму посвідку про натуралізацію, якщо горожанство буде уділено). Ці зміни увійшли в життя з вересня 1944 року. Оплата за посвідку про реєстрацію ($18.00); за посвідку про горожанство, придбане через батьків ($5.00); за копії втрачених, чи знищених перших або других паперів ($1.00) залишається незміненою. Про ці зміни говориться у відділах 9, 10, 33 та 66 нової брошури.

В часі між виданням 1942 року та теперішнім, новім виданням, особи хінського роду дістали право на натуралізацію. В брошурі про це подається у відділах 1 та 60.

Треба зазначити також про нові розпорядження що до натуралізації тих не-громадян, які служили в збройних частинах за цеї останньої, другої світової війни. Тому, що відповідний закон ухвалено 28. грудня 1945 року, він торкався тих осіб, які були на військовій службі до того дня. Ті, що вступили добровільно, чи були покликані до служби після 28. грудня 1945 року, не мають права на натуралізаційні привилеї згідно з тим законом. Цього роду привилеї є дійсними до 31. грудня 1946 року. Більше інформацій в цій справі є у відділі 54 нової брошури.

Головним завданням натуралізаційної брошури в англійській мові є помогти тут не родженим, які знають англійську мову і які бажають стати американськими громадянами, здобути певні знання. Автори брошури старалися, щоби вона було по можливости простою, добре зрозумілою. Старалися не згадувати про розпорядження, які можна різно пояснювати, чи такі, що приміняються тільки до певних випадків. Для тих, хто не досить знає англійську мову, Загальна Рада видала на міміографі брошури в таких мовах: чеський - англійській, італійський - англійській, польський - англійській, та еспанський-англійській. В цих брошурах на двох мовах є короткий огляд натуралізації и розпоряджень (це подано тільки в чужій мові) та всі — бо більшість — „спеціяльних питань та відповідей" (в англійській та іншій дотичній мові), що є в друкованій англійською мовою брошурі.

Міміографовані брошури в згаданих чужих мовах все ще продаються по 25 центів за примірник. Проте примірник друкованої брошури в англійській мові, замісць 25 центів, коштує тепер 35. Кошти цього нового видання були значно більшими ніж в попередніх роках.

Ці брошури можна дістати виславши замовлення та належитість чи то поштовими марками, чи чеком, чи моней-ордер до

COMMON COUNCIL FOR AMERICAN UNITY,
20 West 40th St., New York 18, N. Y.

Оплата йде на покриття видатків друку та пересилки.

Загальна Рада — ФЛІС.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЄМО 233 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

267) Семен Угорчак, Ню Йорк, Н. Й.	$ 100.00
Попередно проголошено	26,691.85
Разом	$26,791.85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ЖАРТИ

Гицлів пес.

Вуйко Вилсон з Ракі Мавнтен у Норт Каролайні мав велокого пса, який ніяк не міг утриматися вдома. Як лише замкнув його до шопи, то пес мусів звідти видістатися й бігати світами. Та раз скінчилося його панування, бо його зловив гицель. Вуйко Вилсон мусів заплатити три доляри, щоб викупити пса, та за тиждень гицель знову його зловив. За четвертим разом гицель не потребував уже ловити пса, бо як лише зблизився гицлів віз, пес почав гавкати з радости. Як лише гицель застановив віз, щоб зловити пса, пес вискочив на сидження коло шофера й чувся наче вдома. Це збентежило гицля. Замісць взяти пса на місце погибелі, він привіз його до його власника. Тепер уже гицель просив власника: „Спробуйте, може вам удасться придержати цього пса!"

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо відділи У. Н. Союзу, що організатор **А. Маланчук** відвідає впродовж місяців **червня і липня** всі відділи У. Н. Союзу в горішній частині стейту Ню Йорк у таких місцевостях: **Бофало, Лакавана, Ланкестер, Ніяґара Фолс, Рачестер, Оборн, Елмайра, Сиракюз, Ром, Ютика, Дургемвіл, Геркімер, Літл Фолс, Амстердам, Бродалбін, Коговс, Трой і Гудсон, Н. Й.**

Організатор А. Маланчук повідомить ще окремо відділи, коли якраз він буде в поодиноких місцевостях. Просимо хвальні заряди відділів в поданих тут місцевостях дати всяку можливу поміч А. Маланчукові в його організаційній праці. 104,-

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Коляда на допомогову акцію.

Хоч пізно, але всетаки треба оприлюднити імена жертводавців, які зложили свої датки з нагоди коляди на руки нашого місцевого Допомогового Комітету.

Зложили по $5: М. Лисак, О. Лисак, Федорович, Б. Ґулька, М. Мохналь, А. Рожак, М. Ґураль, В. Салабун; о. М. Данилович $4; по $3: І. Голяк, В. Карупка, А. Сурма, І. Шуґало, С. Рудій; дальше по $2: О. М. Кавола, П. Сапун, Т. Каськів, С. Мандик, А. Гузар, С. Хриновська, Р. Калакура, П. Перестюк, В. Андрушко, І. Гинда, П. Бичак, П. Линн, І. Іваник, А. Шум, М. Назар, І. Насач, І. Надич, В. Настюк, І. Настюк, Й. Глатка, Ґонська, Малчук, Шумейко, Биндюга, Наголяк, Пелепка, Т. Палмер, С. Галків, М. Климчук, М. Польовий, Я. Польовий, Д. Спел; по $1.50: К. Станеска і М. Грицак; а по $1: А. Крулік, А. Фющак, Н. Балестіс, Фелов, П. Слободюк, Ф. Просіцька, І. Михайлишин, С. Юрчик, В. Савіцька, І. Бонас, П. Терлецька, А. Галанич, Р. Попілюк, Ганчар, Г. Матляк, В. Волсарадже, М. Далей, І. Фурда, П. Відземок, І. Марусяк, Л. Махінко, Г. Махінко, М. Дольник, Т. Глаткий, Ґрейсон, Г. Корніски, В. Ліскович, Н. Ґлуґовська, Д. Голота, М. Лаґіш, І. Дибайло, В. Костів, А. Мерц, М. Мензик, В. Стойко, Ф. Ривера, М. Ривера, М. Ґавдун, М. Стиранець, М. Ружила, Ів. Чуй, М. Брінкер, О. Кіселик, А. Каганович, Г. Кілиман, М. Потічняк, Н. Хомик, К. Гивлут, Фешер, Ф. Піщевят, Г. Дворянин, М. Стибель, Ференц, Рошен, Пушка, В. Яремій, А. Зазуля, Евстахевич, Романишин, І. Брик, Наливаний, В. Коваль, Сокальська, Зеліцська, К. Сута, К. Сисин, І. Прокопович, В. Сидорович, Настюк, Присяжний, Н. Н., І. Рудик, Ф. Зубкович, Н. Яворський, Микола, Хемич, Гулька. Решта дрібними.

Разом прийшло з коляди $138.75. До цеї суми долучено $40 з членських вкладок і разом вислано до З. У. А. Допомогового Комітету $178.75. З Колядою ходили: В. Салабун, М. Запоточний, М. Соколюк, пані: Винник, Максимич, Черська, Хемич, Стрихневич, Славік, Ландяк, Руґеро і гр. Стибель. Членські вкладки зложили: Тов. ім. Ольги Басарабової і Т. Тлумацький по $10, а по $5: М. Лисак, В. Лісьkович, М. Шумейко, Г. Матлак.

В. Салабун, касієр.

—o—

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

I.

З похорону бл. п. Д. Мацьковського на сироти.

З жалем відпровадив 217 відділ У. Н. Союзу тлінні останки свого товариша й брата, бл. п. Дмитра Мацьковського 9. травня на вічний відпочинок. Він належав до нашого братства 35 років, тому й не диво, що не зважаючи на слітний день зібралося 200 людей коло погребового дому, щоб віддати останню прислугу заслуженому членови й громадянинови. Похоронне богослуження відправив місцевий парох о. В. Турула, а після похорону оставші діти й удова та інша рідня запросили гостей до Українського Клюбу при Вилсон Стріт. Старинним звичаєм відбулася похоронна тризна, після котрої пішли промови. Секретар бр. св. Йосафата, Андрій Іванів, подякував членам за участь у похороні та покликав голову місцевого Українського Допомогового Комітету К. Шевчука до слова.

„Бажанням покійника, як доброго громадянина, булоб, щоб ми при такій нагоді, як ось теперішня, згадали теж і на нещасні сироти, які мають прибути до вільної Америки" — сказав промовець. „Тому прошу предсідницю відділу Золотого Хреста перевести збірку на спровадження сиріт до Америки". Названа предсідниця, Параня Росоловська, від себе сказала кілька гарячих слів, попросила до помочи в праці Е. Ґерулю і К. Олексин і вони всі дістали від приявних на згадану ціль $51.

З промов про заслуги небіжчика треба згадати ще промову Івана Теребушки, Михайла Рудого і Е. Ґерулі. Всі вони були такі; що зворушили приявних до сліз.

II.

Інші збірки.

Згадана громадянка Е. Ґеруля промовляла на свяченні, улагодженім нашою парафією 28. квітня. Тоді збірка принесла $171. Це її заслуга.

На місячнім зібранню бр. св. Йосафата 17. квітня на зазив предс. Петра Пасн[а]ка члени ухвалили з каси $10, а конвенційні делегати, які складали звіт, тобто Шевчук і Колданський, зібрали $32, разом $42. Збірка буде продовжуватися, бо наша громада переконана, що треба ратувати кожного перед наступом Москви. Час, щоб „оборонці" большевицької ідеї призналися до своїх помилок і завернули з мильного шляху. Навіть тут, в Рачестері, такі оборонці мають свою кватиру, з якої поширяють зневіру в успіх визвольної праці.

Після такого пояснення подаємо імена жертводавців вчасі збірок:

Збірка на похороні 9. травня 1946. Зложили:

Теодор Чиладин з Ооліен, Н. Й., $10; по $2: о. В. Турула, К. Шевчук; по $1: У. Олексин, Е. Ґерула, А. Мацковська, П. Росоловська, В. Стахів, П. Кубарич, А. Іванів, С. Гунька, М. Гранковська, М. Рудий, Муравська, М. Гарасимчук, Крушенька, П. Сенавська, С. Данилишин, Г. Данилишин, Ф. Грицак, І. Квасниця, В. Билей, І. Морган, Н. Петровський, О. Сенавський, М. Сокільський, Е. Ковальчук, А. Стрілець; дрібними жертвами $10. — Разом $51.

Спис ?ертводавців на свяченім 28. квітня 1946. Зложили:

Дмитро Матковський $20; по $5: Р. Гладун, Г. Федьчишин, І. Гранковський, обоє Микитинські; по $2: С. Свирида, Т. Януш, К. Біншевська, І. Клодисінський, Е. Ґерула, К. Шевчук, В. Пукіш; обоє Паснаки $1.50; а по $1: І. Пастущин, М. Попович, Ю. Ланяк, М. Семеґен, М. Гарасимишин, М. Данилів, М. Ґерула, Р. Шевчук, М. Дрибатюк, Д. Мудрик, Е. Сорохтей, Я. Федорович, М. Севич, В. Дорофей, М. Левандорський, С. Музичка, І. Матковський, Ф. Писка, Р. Дмитрів, І. Сидор, Т. Бреславський, І. Теребушка, Т. Дума, І. Вишневська, П. Гринів, В. Луцишин, К. Лялька, С. Секер, І. Цимбалістий, М. Санаґурський, Д. Рибак, М. Сокільський, о. В. Турула, О. Сорохтей, о. П. Лесків, А. Пастущин, К. Гунька, В. Стахів, Т. Шварц, С. Федоришин, М. Дашкевич, М. Бащук, В. Бащук, М. Кузмик, А. Андрусів, К. Гунька, М. Яцула, Т. Шурґот, І. Флічук, С. Шкапій, В. Пригода, І. Форманчук, П. Пастернак, М. Васелишин, Ю. Білецька, М. Бабій, А. Бабій, М. Бабій, М. Кик, К. Стерида, Гаврилів, Д. Шерлецька, М. Гарасимчук, К. Билей, К. Олексин, Н. Плекан, Данилів, Д. Сеник, С. Петришин, О. Крайовська, Н. Грицак, К. Стехна, Г. Піндур, Н. Луцишин, Н. Іваськів, Малак, Е. Гривнак, І. Гумницький, Т. Ґерула, Й. Васелишин, М. Климців, К. Сорохтей, І. Сорохтей, П. Ґерис, І. Луцишин, Онуфрик, Т. Шевчук, М. Пічак, А. Пічак, Г. Чайчук; дрібними 50 ц.

Збірка в братстві св. Йосафата 17. квітня, на писанку для скитальців. Зложили:

З каси Братства $10; М. Петровський $2; К. Шевчук $1.50; по $1: П. Падучак, В. Колданський, Н. Луцишин, Д. Гнилишин, М. Рудий, П. Паснак, А. Задирецький, І. Фединич, К. Гунька, А. Іванів, С. Мікулський, Я. Гривнак, М. Яцула, П. Болвин, Т. Ґерула, М. Василишин, І. Тіцький, О. Лаврів, А. Боґуцький, В. Британ, В. Пригода, І. Пастущин, Н. Воляк, О. Пелехатий, П. Таркулич, І. Базів; дрібними 50 ц.

На закінчення треба згадати, що місцевий Український Допомоговий Комітет з Рачестеру вислав $300 до голо̄вного комітету в Філядельфії, а з Українського Клюбу вислав $116 (з каси Клюбу $100, а поодиноких осіб $16), разом пішло на поміч скитальцям і на сироти з Рачестеру $416.

За всі жертви хай приймуть жертводавці подяку.

За Місцевий Український Допомоговий Комітет:

Константин Шевчук, предс.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Uncle Sam Says

The raising of the flag is always a wonderful thrill. This statue of the scene on Mount Surabachi which now stands across from the Navy Department in Washington, D. C., our nation's capital, recalls the back-the-attack spirit and your deeds as a wartime bond buyer. My slogan for you today on the first peacetime Flag Day since 1941 is "Now Back Your Future." Continued investment of part of your earnings in savings bonds is consistent with devotion to the flag. Old Glory symbolizes the security which savings bonds assure. *U. S. Treasury Department*

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори взиваємо всіх членів конечно прийти. Маємо важні справи до полагодження. Сподіюсь, що прийдуть чеки дивіденди. Почуєте звіт делеґатів з Конґресу. Також буде справа спровадження сиріт зо скитальщини в Европі. На це пару членів вже зложили сотку долярів, а ми всі мусимо підперти цю благородну справу. Старайтеся приєднувати нових членів, бо ми цю справу дуже занедбали. — І. Форись, І. Андрусевич, П. Кізел, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо лоскаво всіх членів явитись на збори, вирівнати свої вкладки і належитости. Є багато важних справ до порішення і закінчиться збірка жертв від членів на сиріт-скитальців. Просимо всіх членів зложити свою жертву на цю ціль, а також не забуваймо вписати свої діти і внуки до Союзу. — За уряд: А. Бабій, Т. Песко, Р. Дмитрів.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться 9. червня в годині 1. пополудні в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 2. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність на зборах всіх членів є обовязкова. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 8. червня, в год. 8. ввечір, в церковній галі при 7. ул. Програма цих зборів є дуже важна, тому просимо всіх членів прийти на ці збори. Почуєте звіт наших делеґатів з Третього Конґресу. — За уряд: М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.; В. Павлів, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Зап. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. червня, в годині 8. ввечір, в церковній гали, 30 Іст 7. вул. Просимо членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в год. 1:30 пополудні, в гали Дем. Клюбу, 2376 Ґрейлінґ ул. Просимо членів прийти на означений час та вирівнати свої залеглости. — М. Кулинич, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній гали при Оклей й Райс ул. Обовязком члениць є прийти на ці збори. — Ксеня Плетяк, предс.; Петронеля Яворська, кас.; Іванка Подола, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. ..., що місячні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в год. 2. пополудні, в Українській Галі, на 2. вул .і Скунмекер Еве. Просимо всіх членів прийти і заплатити своє місячне. — За уряд: М. Коваль, пр.; М. Куць, секр.-кас.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов, Запорозька Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде багато справ до полагодження. Позамісцевих членів просимо присилати свої вкладки що місяця і на час, щоб секретар мав змогу виготовити звіти. — За уряд: О. Іванців, предс.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 12:30 пополудні, в Домі Відділів У. Н. С., 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на збори, бо є дуже важні справи. — Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє свої хчлениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 4:30, в гали церковній. Просимо члениць явитися на означений час, бо буде мати багато важних справ до вирішення. — За уряд: Евдокія Ґеруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак ,секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. Зап. Січ, від. 75, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що піврічні збори відбудуться в неділю, 9. червня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі. Обовязком кожного члена є бути приявним на зборах і вислухати звітів урядників і контр. комісії. Крім цего маємо дуже важні справи, том уваща приявність є конечна. Просимо молодь прийти на збори, бо маємо дуже цікаві і важні справи для неї. — За уряд: Р. Вазик, предс.; І. Слупецький, кас.; М. Присташ, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 525 В. Район Еве. Просимо всіх членів прийти, бо є важні справи до вирішення, та вислухати звіт делеґата з Конгресу. — За уряд: Й. Венґжен, предс.; М. Мушинський, кас.; І. Павловський, секр.

КЕМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудутся в неділю, 19. червня, в годині 2. пополудні, Н. Домі, 165 Ґордон ул. Обовязком кожного члена і члениці є явитись на піврічні збори; неявшийся член бао члениця заплатить кару згідно з ухвалою. Згідно зі звітом делеґата з конвенції У. Н. Союзу, то Союз дає нові дуже корисні -поліси для старших і молодих членів. Тож користайте з тих поліс і вписуйте свої діти та внуки, приведіть своїх знайомих до своєї організації. Довгуючі члени мають заплатити свій довг на цих зборах. — За уряд: М. Ткачишин, предс.; С. Стахура, кас.; М. Стахура, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 9. червня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Є також важні справи. — Г. Стефанек, пр.; Г. Кісіль, секр.-кас., Т. Кальмук, рек. секр.

ПОШУКУВАННЯ

1. **Стефан Коз[а]р** пошукує **ДУДІВКУ СТЕФАНА.** Хтоб про нього знав, або він самий, прошу ласкаво писати на адресу: **Rimini-Enklave, Lager 1, Sold. Kozar Stefan, K. 380, A.F./D.O.W. Camp C.M.F., Naples, Italy.**

2. **Калинич Володимир** пошукує свого стрийка **МАКСИМА КАЛИНИЧА** із села Головецького, повіт Ст. Самбір. Хто би про нього знав, або він самий, прошу ласкаво писати: **Kalynycz Wolodymyr, Ukrainian Camp 7, Rimini in Italy.**

3. **Ролько Стефан** пошукує свого вуйка **БАБРІХ ОЛЕКСУ,** або його синів **ВАСИЛЯ й МИХАЙЛА БАБРІХ.** Хто би про них знав, або вони самі, прошу писати на адресу: **Ab. Rolko Stefan, Goslar Harc., Ukrainian D. P. Camp Nr. 5, Petersberg 1, A.P.O. 781, Welfare Section 50, D.P.A.C.S. B.A.O.R., Europa.**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 28. травня 1946 р. помер у 57. році життя

ТЕОДОР ГРИШКО,

довголітній член відділу 242 У. Н. Союзу в Фреквил, Па.

Покійний походив зо села Щавне, пов. Сянок, Галичина. Похорон відбувся в суботу, 1. червня 1946 р. в українській катол. церкві св. Михаїла; поохвано його на цвитарі цеї самої назви. — В. Й. П.!

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1391. Запізно.

TARZAN'S AIM WAS TRUE. THE ROCK KNOCKED THE GUN FROM RENEE'S HAND.
"PROTECT THE CHILD!" TARZAN CALLED TO JAKKO IN APE-TONGUE. "I WILL SUBDUE THE SHE-DEVIL!"
AND TARZAN SPRANG AT THE WOULD-BE ASSASSIN!
BUT THE AGILE APACHE WOMAN REACHED THE GUN FIRST!
THEN THE VILLAINOUS RENEE FORCED TARZAN BACK TOWARD THE CAVE ENTRANCE.
-1391-
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Намір Тарзана здійснився. Камінь вибив револьвер з рук Рени.

„Захорони дитину!" — закликав Тарзан до малпи в малпячій мові. — „Я переможу цю чортицю!"

І Тарзан кинувся на недійшлу вбивницю.

Та гнучка апашка перша вхопила за револьвер.

І знов злочинна Рена загнала Тарзана до входу печери.